



TauwMilieu

**STARTNOTITIE
WONINGBOUWLOKATIE
WATERINGSE VELD**



Gemeente Den Haag

Bouwfonds  **Woningbouw bv**



Tauw Milieu bv

P 626- 02

(2e ex)





VOORWOORD

Problematiek

Het gewest Haaglanden en met name de gemeente Den Haag heeft op termijn een groot tekort aan woningen. Het rijk heeft daarom besloten dat er, in het gewest voor het jaar 2005, 42.500 nieuwe woningen moeten komen. De gemeente Den Haag wil aan deze taakstelling tegemoet komen door, voor de Haagse doorstroming, op de lokatie Wateringse Veld circa 7.000 woningen te bouwen. De keuzes die tot de selectie van deze lokatie hebben geleid zijn verwoord in de notitie "Milieu-aspecten VINEX-lokatie gewest Haaglanden", welke bij deze startnotitie ter inzage ligt.

Besluiten

Om de woonwijk te kunnen bouwen moet een nieuw bestemmingsplan worden geschreven, heeft een grenswijziging tussen de gemeenten Den Haag en Wateringen plaatsgevonden en zullen een groot aantal glastuinbouwbedrijven moeten worden verplaatst. Deze besluiten kunnen ingrijpende gevolgen hebben voor het gebied en de omgeving. Daarom wil de gemeente Den Haag graag de mening van anderen (insprekers) horen met betrekking tot dit initiatief.

Startnotitie milieu-effectrapport

Om de milieu-effecten van de aanleg en inrichting van deze nieuwe woonwijk zichtbaar te maken en tevens een aantal alternatieven te ontwikkelen zal een zogenaamd milieu-effectrapport (MER) worden geschreven. In deze Startnotitie wordt beschreven wat de initiatiefnemer (de projectorganisatie Wateringse Veld¹) in dit rapport wil gaan beschrijven en hoe de wijk er naar mening van de gemeente Den Haag ongeveer uit zou moeten gaan zien. De definitieve besluitvorming over de aanleg en inrichting van de woonwijk zal onder andere worden gebaseerd op de resultaten van het MER.

De openbare bekendmaking van voorliggende Startnotitie 'Woningbouwlokatie Wateringse Veld' markeert het begin van de milieu-effectrapportage-procedure. Deze procedure is gekoppeld aan het besluit tot vaststelling van het Bestemmingsplan Wateringse Veld.

Reacties

Er kan op de Startnotitie worden gereageerd door wensen kenbaar te maken ten aanzien van wat er in het MER zou moeten worden beschreven.

De Startnotitie zal gedurende vier weken ter inzage liggen. Tevens zal een voorlichtingsbijeenkomst worden georganiseerd.

¹ Een samenwerkingsverband tussen de gemeente Den Haag (Dienst Ruimtelijke en Economische Ontwikkeling) en Bouwfonds Woningbouw bv.



INHOUDSOPGAVE		Pagina
1	INLEIDING	1
2	PROBLEEMSTELLING EN DOEL	3
	2.1 Algemeen	3
	2.2 Woningbehoefte	3
	2.3 Woningbouwcapaciteit	4
	2.4 Doel lokatie Watingse Veld	5
3	TE NEMEN EN GENOMEN BESLUITEN	6
	3.1 M.e.r.-plichtig besluit	6
	3.2 Overige te nemen besluiten	6
	3.2.1 Voorgenomen activiteit	6
	3.2.2 Samenhangende activiteiten	7
	3.3 Genomen besluiten	9
4	VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	11
	4.1 Gebiedsbeschrijving	11
	4.2 Het stedenbouwkundig plan	11
	4.3 Varianten en alternatieven in het MER	14
5	TE VERWACHTEN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	17
6	PROCEDURE	19
	LITERATUURLIJST	20

Bijlagen:

- Bijlage I. Koppeling m.e.r. en bestemmingsplan
Bijlage II. Uitgangspunten, randvoorwaarden en beleidsruimte Watingse Veld



1 INLEIDING

De gemeente Den Haag is voornemens om, in het kader de regionale woningbouw-taakstelling², een woningbouwlokatie te ontwikkelen met een capaciteit van circa 7.000 woningen op de lokatie Wateringse Veld³ (zie figuur 1).

Op grond van artikel 7.2 Wet milieubeheer (Wm), juncto categorie 11 Besluit milieu-effectrapportage dient, voor het bouwen van 4.000 woningen of meer in gemeenten die gezamenlijk een verstedelijkt gebied vormen, de milieu-effectrapportage (m.e.r.)-procedure te worden doorlopen. De m.e.r.-procedure is van toepassing op de vaststelling van het ruimtelijk plan (Wet op de ruimtelijke ordening, Wro) dat als eerste in de mogelijke aanleg voorziet.

De m.e.r.-procedure is in dit geval gekoppeld aan het gemeentelijk bestemmingsplan. Een lokatiekeuze is niet aan de orde. Bovenlokale aspecten zijn reeds aan de orde geweest is de milieu-notitie van het gewest Haaglanden "Milieu-aspecten Vinex-lokaties gewest Haaglanden" [Tauw, 1994] (verder te noemen 'Milieunotitie'), welke bij deze startnotitie ter inzage ligt.

In de 'Milieunotitie' zijn uitgangspunten en randvoorwaarden beschreven ten aanzien van de lokatie Wateringse Veld. Het gaat hierbij met name om het programma van infrastructuur (hoofdverkeersontsluitingen auto, openbaar vervoer en langzaam verkeer), het woningbouwprogramma (inclusief dichtheid) en het bedrijventerrein (inclusief bedrijvenprofielen) alsmede de regionale groenstructuur. De in de 'Milieunotitie' beschreven aspecten zijn reeds vastgelegd en kunnen als een "gepasseerd station" in de m.e.r.-procedure worden beschouwd. Daarnaast is een indicatie gegeven van de resterende beleidsruimte (zie voor details bijlage II). In het bestemmingsplan worden concrete uitwerkingen voor de **inrichting** van de lokatie vastgelegd.

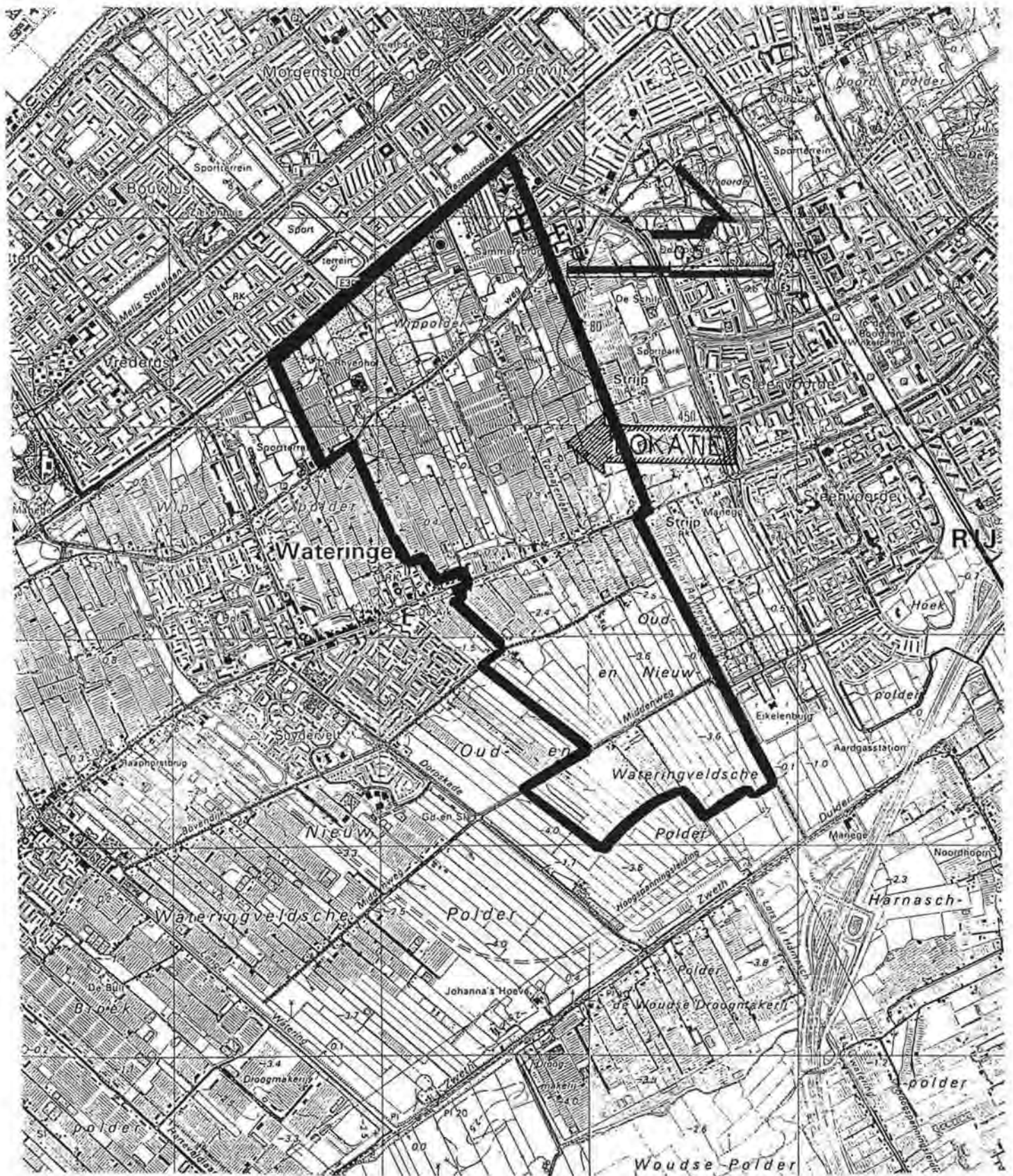
De projectorganisatie Wateringse Veld⁴ treedt (namens het college van Burgemeester en Wethouders) op als initiatiefnemer in de m.e.r.-procedure, terwijl de dienst Stadsbeheer van de gemeente Den Haag de besluitvorming voorbereidt voor de Gemeenteraad, welke als bevoegd gezag optreedt.

De Startnotitie dient in het kader van de m.e.r.-procedure om insprekers, wettelijke adviseurs en de Commissie voor de m.e.r. (C-m.e.r.) kennis te laten nemen van het initiatief en om ze zo de mogelijkheid te bieden opmerkingen te maken over richtlijnen voor de inhoud van het op te stellen milieu-effectrapport (MER). Indiening bij het bevoegd gezag en publicatie van de Startnotitie markeren de officiële start van de m.e.r.-procedure (zie hoofdstuk 6 en bijlage I).

² Zoals verwoord in de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra (VINEX) [VROM, 1993a], het Startconvenant voor de uitwerking van het verstedelijkingsbeleid in de Haagse regio [Provincie Zuid-Holland, 1992] en het VINEX-akkoord in hoofdlijnen [VROM, 1994].

³ Sinds 1 januari 1994 is dit gemeente Den Haag (voorheen Wateringen).

⁴ Een samenwerkingsverband tussen de gemeente Den Haag (dienst Ruimtelijke en Economische Ontwikkeling, Laan van Meerdervoort 70, postbus 29734, 2502 LS Den Haag) en Bouwfonds Woningbouw bv (Westerdorpstraat 66, 3871 AZ Hoevelaken).



Figuur 1. Ligging van de lokatie Wateringse Veld



2 PROBLEEMSTELLING EN DOEL

2.1 Algemeen

De provincie en het rijk hebben in de afgelopen jaren min of meer parallel hun beleidskader met betrekking tot de gewenste verstedelijkingsstructuur van de Randstad ontwikkeld. In de Haagse regio is wat betreft de groenstructuur aansluiting gezocht bij de parallelle opbouw van bebouwde (stedelijke) en onbebouwde (groen) zones. Daarnaast is vanuit mobiliteitsoverwegingen gekozen voor bundeling van wonen, werken en voorzieningen in het stadsgewest, waarbij ten aanzien van wonen concentratie en nabijheid belangrijke uitgangspunten vormen. De afstemming tussen wonen en werken is essentieel. Het gunstige mobiliteitseffect van woningen in of aan bestaand stedelijk gebied gaat verloren als niet tegelijkertijd wordt vastgehouden aan maximale concentratie van arbeidsplaatsen op locaties in of bij de centrale stad (Den Haag). Duidelijk is gebleken dat operationele woningbouwcapaciteit niet tijdig voorhanden is en dat grote uitvoerbare woningbouwlocaties ontbreken.

De bij deze startnotitie gevoegde 'Milieunotitie' bevat een uitgebreide verantwoording op gewestelijk niveau van de keuzes die hebben geleid tot de selectie van de locaties in het gewest Haaglanden, waaronder **Wateringse Veld**. Daarbij is met name aandacht besteed aan de milieu-overwegingen die bij de keuzes een rol hebben gespeeld, zoals de beperking van de mobiliteit en de regionale groenstructuur.

2.2 Woningbehoefte

In de Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra (VINEX) [VROM, 1993a] wordt onder andere voor de Haagse regio (stadsgewest Haaglanden) de gewenste ontwikkelingsrichting voor woningbouwlocaties gegeven.

De geschatte toename van het aantal woningen in de Randstad bedraagt volgens de VINEX, in de periode 1995-2015, 485.000 woningen. De bouwtaak voor de Haagse regio omvatte (volgens VINEX) circa 45.000 woningen, te realiseren in de periode 1995-2005 (zie tabel 2.1). De toename van de woningbehoefte in de Randstad wordt voor de helft veroorzaakt door demografische en sociaal-culturele processen (vergrijzing, individualisering) en voor de andere helft door bevolkingsgroei, in hoofdzaak veroorzaakt door buitenlandse migratie.

Uit het in maart 1993 verschenen Trendrapport volkshuisvesting 1992 [VROM, 1992] (een vierjaarlijkse inventarisatie van de behoefte aan woningen) en de beleidsmatige vertaling hiervan, de Trendbrief [VROM, 1993b], is gebleken dat er extra woningen in ons land gebouwd moeten worden ten opzichte van de aantallen uit de VINEX. Uitgangspunt hierbij is het terugdringen van het woningtekort tot 2% in het jaar 2000. De extra woningen zijn met name in de Randstad nodig.

Het tekort aan woningen in de Haagse regio dreigt groter dan 4% te worden. De voornaamste oorzaak van de noodzaak aan extra woningen is gelegen in het feit dat bij de prognoses in 1988 [VROM, 1988], die ten grondslag lagen aan de VINEX, geen rekening was gehouden met het hoge aantal gezinsherenigingen van migranten.



Voor de provincie Zuid-Holland leidt dit dreigende tekort tot een verhoogde taakstelling van 131.000 woningen in plaats van 117.000 woningen voor de periode tot 2004. Bovendien is een sterke fasering voorgesteld. Te weten circa 88.000 woningen voor de periode 1995-1999 en circa 43.000 woningen in de periode 2000-2004 [VROM, 1993b en Provinciale Staten Zuid-Holland, 1993].

Op grond van deze cijfers zullen de stadsgewesten de produktie tot het jaar 2000 versnellen. Voor het stadsgewest Haaglanden is, om invulling te geven aan voornoemde taakstelling, overeengekomen in de periode 1995-2005 capaciteit te realiseren voor 42.500 woningen, waarvan 28.500 woningen voor het jaar 2000, of zo spoedig mogelijk daarna (zie tabel 2.1) [VROM, 1994].

2.3 Woningbouwcapaciteit

In het 'Startconvenant voor de uitwerking van het verstedelijkingsbeleid in de Haagse regio' [Provincie Zuid-Holland, 1992b] is door rijk, provincie, gewest en de gemeenten in de regio, de globale overeenstemming die zij hebben bereikt met betrekking tot de uitwerking van de VINEX neergelegd. Het betreft uitwerking van de in de VINEX geschetste ontwikkelingsrichtingen voor de Haagse regio⁵ (zie tabel 2.1). Na het afsluiten van het startconvenant zijn nieuwe inzichten omtrent de verdeling van de geïnventariseerde woningbouwcapaciteit over de diverse lokaties gepresenteerd. Daarnaast is er naar aanleiding van de "Trendbrief" een geactualiseerde situatie met betrekking tot de benodigde uitbreidingsproduktie ontstaan voor de Haagse Regio (zie paragraaf 2.1). De verschuivingen ten opzicht van het Startconvenant worden duidelijk in het volgend overzicht (zie tabel 2.1).

Tabel 2.1 Capaciteit in Start- en Uitvoeringsconvenant

Verstedelijkingsrichting	In het Startconvenant opgenomen aantal woningen	In het Uitvoeringsconvenant op te nemen aantal woningen
Binnenstedelijk gebied	8 à 10.000	9.000
Leizo	7.000	6.800
Wateringen / Ypenburg	25.000	17.000 ¹⁾
Zoekactie:	3 à 5.000	9.700
Zoetermeer-Oost	niet nader ingevuld	6.000 ²⁾
Pijnacker-Zuid	niet nader ingevuld	1.700 ³⁾
Pijnacker-Delfgauw	niet nader ingevuld	2.000
TOTAAL	45.000	42.500

- 1) Na 2004 nog restcapaciteit aanwezig van 2000 woningen, zo spoedig mogelijk na 2004 te benutten.
- 2) Na 2004 nog restcapaciteit aanwezig om door te groeien naar 8.000 woningen.
- 3) Deze lokatie kan doorgroeien naar 4.000 woningen na 2004.

⁵ Daarbij heeft afstemming plaatsgevonden met de Nota Verstedelijking Zuidvleugel (NVZ) waarin concrete voorkeursverstedelijkingsrichtingen voor de verstedelijking van de Zuidvleugel voor de periode tot 2015 zijn uitgezet.



Vooruitlopend op het 'Uitvoeringsconvenant'⁶ is op hoofdlijnen overeenstemming bereikt tussen de betrokken partijen⁷ over (onder andere) de ontwikkelingsrichtingen voor woningbouw in het stadsgewest Haaglanden ('VINEX-akkoord'). Ten aanzien van de ontwikkelingsrichting **Wateringen-Ypenburg** is voor de periode 1995-2005 afgesproken een capaciteit van 17.000 woningen in het 'Uitvoeringsconvenant' op te nemen, waarbij na 2004 nog een restcapaciteit aanwezig is van 2000 woningen (zo spoedig mogelijk na 2004 te benutten) [VROM, 1994]. Deze capaciteit kan nader worden onderverdeeld in circa 10.000 woningen in Ypenburg en 7.000 woningen in **Wateringse Veld** en de gemeente Wateringen (voor 2005). In de periode daarna is nog ruimte voor 1.000 woningen in Ypenburg en 1.000 in Wateringse Veld en de gemeente Wateringen.

Daarnaast zijn in het 'VINEX-akkoord' ten aanzien van de lokatie Wateringse Veld op hoofdlijnen afspraken gemaakt omtrent de realisatie van een bedrijventerrein (50 ha) aan de N54/N211 (C-lokatie), de aanleg van een tramverbinding met Den Haag en Rijswijk, een groene verbindingzone tussen de zuidwestelijke stadsrand en het Rijswijkse parklandschap, kosten voor bodemsanering en een onderzoek naar hervestigingslokaties voor de glastuinbouw (Kralingen/Dorpspolder, Oranjepolder en Oude Campspolder).

2.4 Doel lokatie Wateringse Veld

De realisatie van de lokatie Wateringse Veld is een essentiële voorwaarde om te voldoen aan de taakstelling, ten aanzien van het voorzien in de woningbehoefte, van de Haagse regio. Dit vergt een zo optimaal mogelijke benutting van de mogelijkheden van deze lokatie, als onderdeel van de Haagse agglomeratie. Ten behoeve van de realisatie van de wijk heeft er dan ook een grenscorrectie ten gunste van Den Haag plaatsgevonden.

De lokatie is van grote betekenis voor de vorming van voldoende draagvlak voor een hoogwaardige (regionale) openbaarvervoersverbinding en biedt nu reeds goede mogelijkheden voor aansluiting op het stedelijk openbaar vervoernet. De lokatie past uitstekend binnen de gewenste ruimtelijke structuur van de Haagse agglomeratie (zuidelijke afronding), biedt goede mogelijkheden voor het versterken van het draagvlak van het Haagse stadscentrum en ligt op fietsafstand van kantoor- en winkelvoorziening in Rijswijk.

De lokatie Wateringse Veld biedt naar schatting ruimte aan circa 7.000 woningen. Uitgangspunt is dat de glastuinbouw die nu aanwezig is op de lokatie ten behoeve van de realisatie van de wijk zal worden verplaatst. Bij ondertekening van het 'Uitvoeringsconvenant' zal dit worden vastgelegd.

⁶ Zie paragraaf 3.2.

⁷ Ministers van VROM en V&W, Staatssecretarissen van VROM, BiZa, EZ, LNV, het gewest Haaglanden, de Vervoerregio en de provincie Zuid-Holland.



3 TE NEMEN EN GENOMEN BESLUITEN

3.1 M.e.r.-plichtig besluit

Zoals reeds in de inleiding is gesteld, is de vaststelling van het globaal bestemmingsplan, dat de bouw van meer dan 4.000 woningen op de lokatie Wateringse Veld mogelijk maakt, het m.e.r.-plichtige besluit. De vaststelling van het bestemmingsplan is het eerste formele ruimtelijke plan (in het kader van de Wro) dat in de mogelijke aanleg voorziet.

Op de (lokatie-)besluiten die in een eerder stadium zijn genomen is om verschillende redenen geen m.e.r. toegepast. De minister van VROM heeft aangegeven de m.e.r.-regeling niet op de VINEX van toepassing te achten, omdat in de VINEX geen concrete lokaties worden aangewezen maar alleen ontwikkelingsrichtingen. Alternatieven worden in de VINEX niet uitgesloten. Bij de gedeeltelijke herziening van het Streekplan Zuid-Holland West [Provincie Zuid-Holland, 1993a] zijn zodanige formuleringen ten aanzien van de verstedelijkingsrichting Wateringen gekozen dat de m.e.r.-plicht niet van toepassing bleek. Wateringen is als uitwerkingsgebied opgenomen. Het streekplan maakt ontwikkeling van de wijk hiermee wel mogelijk (zie verder paragraaf 3.2.1). Andere relevante besluiten voor de verstedelijking waaronder de Nota Verstedelijking Zuidvleugel [Provincie Zuid-Holland 1990], het Start- en Uitvoeringsconvenant zijn zogenaamde informele plannen en die zijn als zodanig niet m.e.r.-plichtig.

3.2 Overige te nemen besluiten

3.2.1 Voorgenomen activiteit

Een uitwerking van de afspraken en condities, die op hoofdlijnen door de deelnemers zijn omschreven in het 'VINEX-akkoord', zullen moeten worden vastgelegd. Partijen spannen zich in om na de zomer (1994) het 'VINEX-akkoord' om te zetten in een 'Uitvoeringsconvenant' en de instemming van hun gemeenteraad, het algemeen bestuur van het stadsgewest, provinciale staten respectievelijk ministerraad te verkrijgen. Het gaat hierbij met name om de aantallen woningen, woningdifferentiatie (70% marktsector), ABC-lokatiebeleid, kosten voor bodemsanering, infrastructuur en openbaar vervoer, afspraken ten aanzien van de hervestiging van glastuinbouw en de realisering van grootschalige groengebieden en verbindingzones (randstadgroenstructuur).

De planontwikkeling voor de lokatie Wateringse Veld zal worden gekoppeld aan het opstellen van een Structuurvisie ten behoeve van het globaal bestemmingsplan (eventueel eindplan). Uit de structuurvisie zal een voorkeursmodel naar voren komen. De structuurvisie zal voldoende onderlegger vormen als toelichting en plankaart bij het vervolgens tot stand te brengen bestemmingsplan.

Verwacht wordt dat de algehele herziening van het streekplan Zuid-Holland West eerst zijn beslag zal krijgen in 1995-1996. Op dat moment kunnen de resultaten van de VINEX-onderhandelingen worden vastgelegd in het streekplan (zie paragraaf 3.1). Bij de algehele herziening zullen de uitkomsten van het MER/bestemmingsplan in het streekplan worden vastgelegd.



Het stadsgewest Haaglanden heeft de bevoegdheid een Structuurplan voor het stadsgewest op te stellen, dat als leidraad voor de (gehele) ruimtelijke planning in de regio moet gelden. Vaststelling van dit plan, dat op veel meer zaken dan alleen woningbouw betrekking heeft, zal echter niet voor 1996 plaatsvinden.

3.2.2 Samenhangende activiteiten

"De Essellanden"

Binnen de verstedelijkingsrichting Wateringen is de gemeente Wateringen voornemens een woonwijk met een capaciteit van 1.000 woningen te realiseren voor de opvang van de lokale woningbehoefte. Deze wijk grenst in het zuidoosten direct aan de lokatie Wateringse Veld (zie figuur 2).

Omdat de wijk niet binnen het plangebied ligt en de gemeente Wateringen niet vrijwillig wil meewerken aan deze m.e.r.-procedure zullen in het MER geen alternatieven voor deze wijk worden meegenomen. Bij de planontwikkeling zal wel op deze min of meer autonome ontwikkeling worden ingespeeld.

"De Strijp"

De lokatie De Strijp is gelegen op een klein glastuinbouwgebied langs de stadsrand van Rijswijk en grenst direct aan de lokatie Wateringse Veld in het oosten (Strijp zone, zie figuur 2). De capaciteit bedraagt 1.200 woningen en wordt onafhankelijk door de gemeente Rijswijk tot ontwikkeling gebracht, waarbij wel een stedenbouwkundige en verkeerstechnische afstemming plaats zal vinden.

Den Haag Zuidwest

Voor Den Haag Zuidwest (zie figuur 2), dat direct ten Noorden van de lokatie Wateringse Veld is gelegen, is een herontwikkeling in voorbereiding. In dit kader wordt een 'Integraal uitvoeringsplan Den Haag Zuidwest' opgesteld [Ontwikkelingsmaatschappij Den Haag Zuidwest, 1993]. Belangrijke elementen in dit plan zijn een "verdichtingsoperatie" in het kader van de benutting van binnenstedelijke capaciteit, verbetering van de ruimtelijke en functionele samenhang (in- en extern), integratie van functies, ontwikkeling van een stadsdeelcentrum en verbetering van de groen- en waterstructuur.

De relatie met de lokatie Wateringse Veld omvat meerdere aspecten. Ten eerste is Den Haag Zuidwest voor de ontsluiting van de lokatie Wateringse Veld richting het centrum van essentieel belang. Ten tweede is de Erasmusstrook van belang voor Den Haag Zuidwest met betrekking tot recreatieve activiteiten (onder andere volkstuinen en sportvelden). Daarnaast moet, om stagnatie in de uitvoering van de binnenstedelijke bouwmogelijkheden op te vangen, voldoende ruimte in de uitbreidingsgebieden (waaronder Wateringse Veld) voorhanden zijn.

Bedrijventerrein

Binnen de verstedelijkingsrichting Wateringen is in de zuidwestrand ruimte gereserveerd voor circa 50 ha nieuw bedrijfsterrein (zie figuur 2). De zone langs de Dorpskade is bestemd voor lichte bedrijvigheid (categorie 2). Richting de geplande N54/N211 is ruimte voor circa 5 ha zwaardere bedrijvigheid. Alhoewel het terrein binnen de gemeente Wateringen komt te liggen (dus buiten het plangebied) is het voornamelijk voor Haagse bedrijvigheid gereserveerd.



In de huidige situatie is er reeds een bedrijf voor afvalverwerking^B (Van Vliet Contrans bv) gevestigd, dat recent een vergunningaanvraag/MER heeft ingediend voor uitbreiding van haar activiteiten. Bij de inrichting zal middels zonering en indien noodzakelijk middels maatregelen in de overdrachtssfeer (geluidswal) dan wel maatregelen aan de bron rekening worden gehouden met het bedrijventerrein.

Infrastructuur

In de directe omgeving van de lokatie Wateringse Veld staat een aantal grootschalige infrastructurale projecten op stapel. Deze zijn van belang voor de ontsluiting van de lokatie, maar ook voor (geluid)hinder op de toekomstige wijk. Om beide redenen zal bij de planontwikkeling rekening worden gehouden met deze autonome ontwikkelingen. Het gaat hierbij om (zie figuur 2):

- **N54/N211 (verlengde Lozerlaan):**
Deze weg vormt de voltooiing van het zogenaamde "Haagse Hoefijzer", de randweg om Den Haag, en heeft als zodanig een belangrijk functie om filevorming te voorkomen en het Haagse centrum (en de kern van Wateringen) te ontlasten. Ten behoeve van dit wegtracé is reeds de m.e.r.-procedure doorlopen [DHV, 1993]. Grondwerkzaamheden zijn gepland voor oktober 1994. Eind 1997 moet de weg gereed zijn. Deze weg kan, tezamen met de A4, een belangrijke functie voor de ontsluiting van de toekomstige wijk gaan vervullen;
- **aanleg rijksweg A4 (Ypenburg-Woudseweg Den Hoorn):**
Deze snelweg vormt de toekomstige verbinding tussen het knooppunt Ypenburg en het Ketelplein te Schiedam. De planning is dat oktober 1994 wordt begonnen met de grondwerkzaamheden en dat het tracé in 1998 gereed is;
- **N222 (Veilingroute):**
Deze weg wordt aangelegd om de dorpskernen van Wateringen en Kwintshul te ontlasten van het vrachtverkeer van en naar de veiling(en) in het Westland. De werkzaamheden zijn gepland in de periode mei 1994 - eind 1997.

Randstadgroenstructuur

In de 'Milieunotitie' zijn de grote regionale projecten in het kader van de Randstadgroenstructuur reeds besproken. Aan de zuidooststrand van de lokatie Wateringse Veld zijn twee kleinere (deel)projecten van belang (zie figuur 2). Het eerste betreft het recreatie project **Stadslandschap Rijswijk** [Provincie Zuid-Holland, 1998]. Dit project bestaat uit drie deelgebieden (van oost naar west):

- Elzenburgerbos;
- Wilhelminapark;
- Hoekpolder.

De eerste twee gebieden zijn reeds geheel afgerond, terwijl de inrichting van de Hoekpolder, welke grenst aan de lokatie Wateringse Veld, voorzien is voor 1998. Daarnaast is de ontwikkeling van de (natte) verbindingzone **Zweth (en Strijp)** van belang, welke als zodanig in het Streekplan (groen ader) en het Beleidsplan Natuur en Landschap (ecologische verbindingzone) [Provincie Zuid-Holland, 1991] is opgenomen. Het is de bedoeling dat de ontwikkeling van de Zweth-zone deel gaat uitmaken van het 'Grootschalig Groengebied Haaglanden' in het kader van de Randstadgroenstructuur (in ontwikkeling).

^B Vooral be- en verwerken van bouw- en sloopafval (puinbreker, reiniging zeefzand) en verwerken organisch afval (compostering). Terreinomvang is circa 9,5 ha (het totale bedrijventerrein komt daarmee dus op circa 60 ha).



3.3 Genomen besluiten

De volgende plannen met een meer algemeen karakter bevatten uitgangspunten en randvoorwaarden ten aanzien van de voorgenomen activiteit. De meeste van deze plannen komen uitgebreid aan de orde in de (los) bijgevoegde 'Milieunotitie':

Ruimtelijke ordening:

- VINEX, deel 4 PKB;
- Nota Verstedelijking Zuidvleugel (NVZ);
- Streekplan Zuid-Holland West;
- Startconvenant voor verstedelijking in de Haagse regio;
- Nota kwaliteit openbare ruimte.

Milieu:

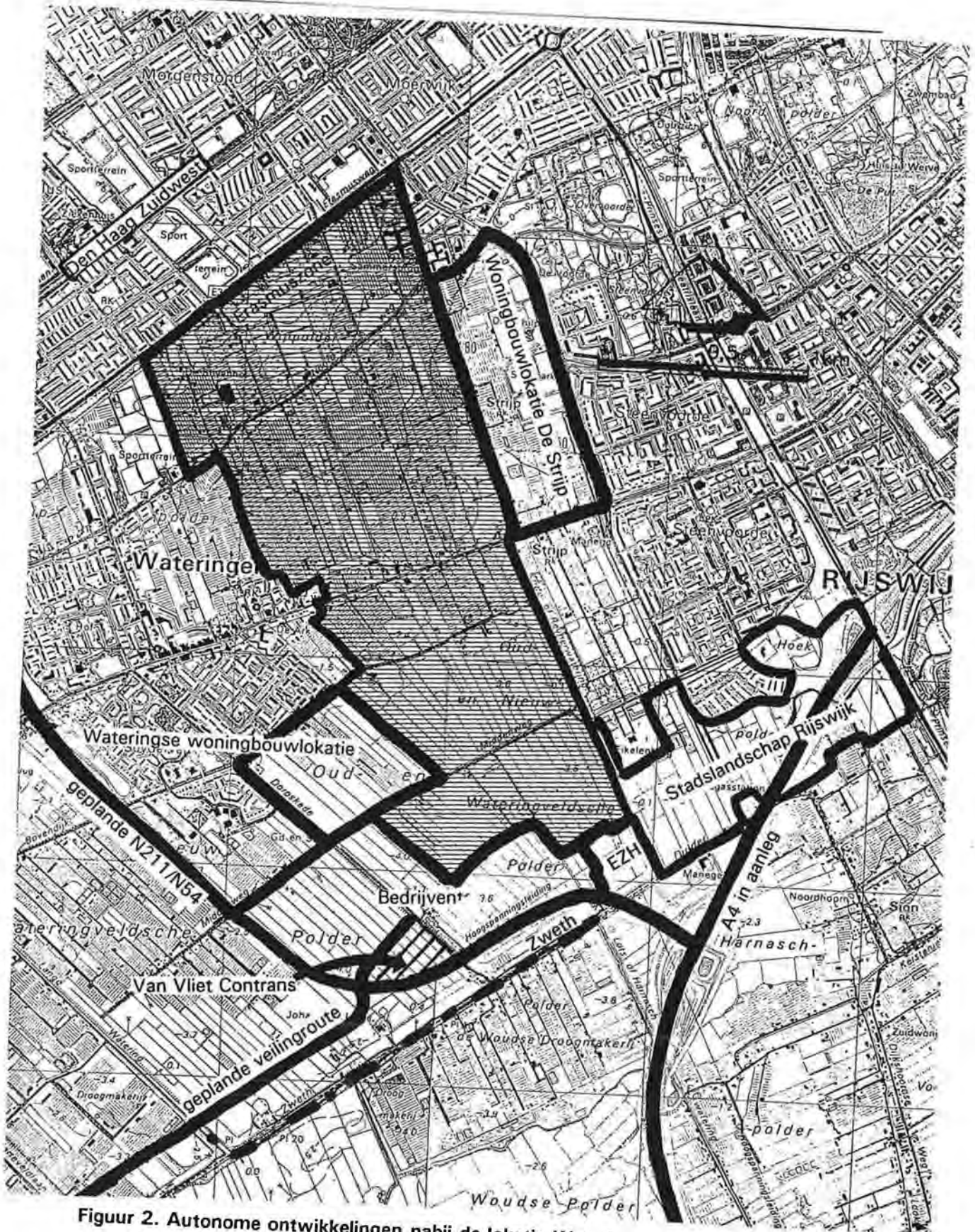
- NMP 2;
- Provinciaal Milieubeleidsplan Zuid-Holland;
- Milieu-aspecten VINEX-lokatie gewest Haaglanden;
- Notitie Duurzaam Bouwen, een gezamenlijke inspanning;
- Kadernota integratie Haags milieubeleid.

Natuur en Landschap:

- Natuurbeleidsplan;
- Structuurschema Groene Ruimte;
- Beleidsplan Natuur en Landschap;
- Provinciaal volgorde schema Randstadgroenstructuur Zuid-Holland;
- Regionale Groenstructuur Haaglanden;
- Groenstructuurplan 1992 gemeente Den Haag.

Verkeer en Vervoer:

- Tweede structuurschema Verkeer- en Vervoer (SVV II);
- Mobiliteitsplan Zuidvleugel Randstad;
- Regionaal Verkeers- en Vervoersplan.



Figuur 2. Autonome ontwikkelingen nabij de lokatie Wateringse Veld



4 VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Gebiedsbeschrijving

Kenmerkend voor de lokatie en daardoor structuurbepalend zijn de historische bebouwingslinten Oosteinde en Noordeinde (Noordweg), de Bovendijk die de laag gelegen droogmakerij de Wateringveldse polder scheidt van de hoger gelegen Wippolder, en de polderboezems Strijp (Reijnerwating) en Zweth. Deze elementen zijn ook op historische kaartbeelden duidelijk afleesbaar. In de afgelopen 50 jaar is er echter veel veranderd ten opzichte van de historische situatie.

Achter de bebouwingslinten en langs de Dorpskade zijn nieuwe woonbuurten ontstaan (kern Wateringen) en met name de Wippolder is geheel met kassen volgebouwd. De polder ten noorden van de lokatie is getransformeerd tot Haagse woonwijk en ook Rijswijk is sterk uitgebreid in zuidwestelijke richting. Hierbij is de oorspronkelijke structuur (linten en kavels) herkenbaar gebleven. De grens van deze verstedelijking wordt gemarkeerd door de Erasmus- en Schaapweg. De aangrenzende gebieden Erasmuszone, Eikelenburg en De Strijp worden getypeerd door groene stadsrandfuncties zoals sportvelden en volkstuinen.

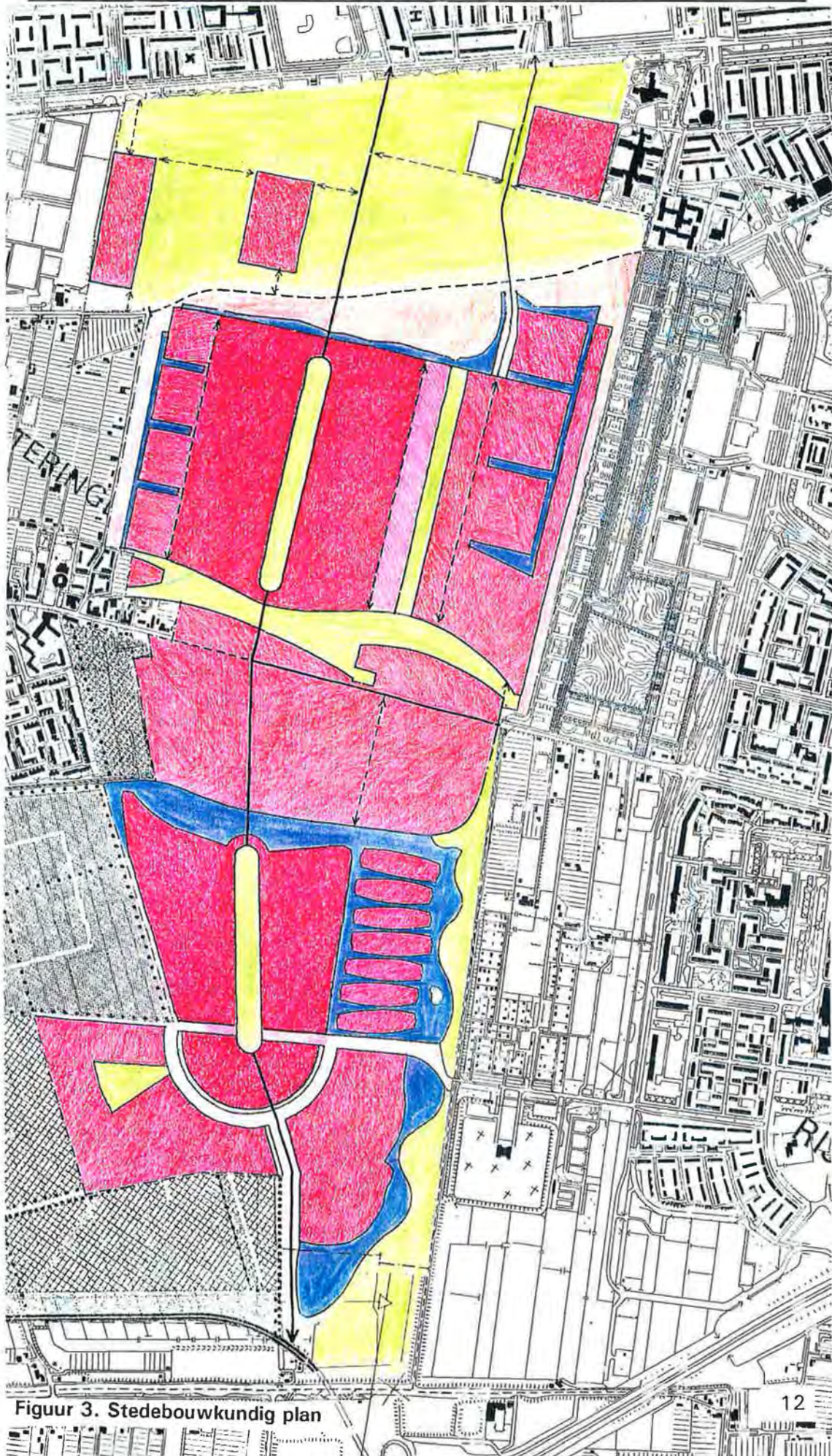
De Wateringveldse polder bestaat nog grotendeels uit (soorten arm) cultuurgrasland, met enige betekenis voor weidevogels. Opvallend zijn de Abelen en hoogspanningsmasten parallel aan de Middenweg en de hoge dijken van de polderboezems. De lokatie wordt door een gasleiding doorkruist. Tevens bevinden zich binnen het onderzoeksgebied een viertal oude stortplaatsen en een grondopslag, welke mogelijk tot verontreiniging van de bodem hebben geleid [Tauw, 1993]. Daarnaast is er nog een groot aantal uit oogpunt van mogelijke bodemverontreiniging verdachte lokaties binnen het plangebied geïnventariseerd bij het historisch bodemonderzoek [Tauw, 1992 en 1993]. Het oppervlaktewater in de boezems en poldersloten is respectievelijk zeer en extreem voedselrijk. Het diepere grondwater is brak, voedselrijk en relatief rijk aan calcium en magnesium [Brons + Schenkeveld, 1994].

4.2 Het stedenbouwkundig plan

Algemeen

Kernbegrippen bij het ontwerp van de wijk Wateringse Veld zijn samenhang en homogeniteit versus verscheidenheid en differentiatie met water als integrerend thema (ecologie, recreatie, systeem etcetera). Bij de planontwikkeling zullen méér dan in het verleden de factoren natuur en milieu een rol spelen. Centraal uitgangspunt is een duurzaam milieu en een duurzaam stedenbouwkundig ontwerp met een blijvende hoofdstructuur, welke gevormd wordt door de openbare ruimte (drager voor deelsluitwerkingen), en een hiërarchische groenstructuur, waarbij water het integrerend medium is.

De wijk Wateringse Veld krijgt binnen het samenhangend geheel van het gewest Haaglanden een eigen identiteit, die tegelijkertijd intern verscheidenheid biedt. Deze eigen lokale, intern gedifferentieerde, identiteit, waarbij wordt ingespeeld op bestaande landschappelijke karakteristieken, vormt een toegevoegde waarde voor de regio. Er wordt gezorgd voor een optimale fasering, zodat afgeronde gehelen met voldoende kwaliteit ontstaan, en er is voldoende ruimte voor flexibiliteit.



Figuur 3. Stedebouwkundig plan



De wijk Wateringse Veld moet in tegenstelling tot de andere VINEX-lokaties worden gezien als uitbreiding van Den Haag en zal zowel ruimtelijk als functioneel onderdeel uitgaan maken van het bestaande stedelijk gebied (doorstroming vanuit bestaand Den Haag). De wijk vormt daarbij de zuidwestelijke stadsafroning naar de polder (Westland en Midden-Delfland).

Ruimtelijke structuur

De openbare ruimte is de duurzame drager van de ruimtelijke hoofdstructuur welke is geënt op de landschappelijke ondergrond. Van noord naar zuid is de volgende differentiatie voorzien (zie ook figuur 1):

- Erasmuszone: in deze (ruimtelijke) overgangszone is aansluiting gezocht bij de Rijswijkse landgoederenzone (parkland-schap) en de Uithof, zodat het accent op ecologie (aansluiten van opgaande beplanting) is komen te liggen ("wonen en recreëren in een groen casco");
- Wippolder: deze hoger gelegen polder tussen de bebouwingslinten Oosteinde en Noordweg krijgt een hoofdzakelijk stedelijk karakter (met voorzieningen) langs de centrale as, maar heeft lagere bebouwingsdichtheden langs de randen. Dit wijkdeel vormt de overgang tussen het stedelijke Rijswijk en het dorpse Wateringen;
- Oosteinde-Bovendijk: deze zone vormt, wat betreft buurt-karakteristiek (woningtypen), de overgang tussen het hoger gelegen gebied en de laag gelegen droogmakerij;
- Wateringveldse polder: dit laag gelegen deel van de wijk krijgt een accent op water gelegen in groen en parken, als overgang naar de achtergelegen polder. Het gebied langs de centrale as krijgt net als in de Wippolder een stedelijk karakter (met voorzieningen).

Ook van oost naar west is er verscheidenheid in die zin dat naar het oosten het accent is gelegen op water in aansluiting op de polderboezems Strijp en Zweth. De samenhang tussen de wijken wordt verzorgd door de centrale as (auto en tram) die in het verlengde van de Dedemsvaartweg verloopt en de twee (elkaar aanvullende) lokale centra die aan de as zijn gelegen. Ook de bebouwing is langs de as geconcentreerd (zie figuur 3).

Groenstructuur

De groenstructuur kent een hiërarchische opbouw. Op het hoogste niveau (regionaal) zijn twee accenten gelegd. In het noorden worden de boszones van de Uithof, Ockenburgh en Madestein en de Rijswijkse landgoederenzone door opgaande beplanting verbonden (groen) en in het zuiden en oosten is een natte verbinding voorzien met de Zweth en Strijp (water). Op het tweede niveau zijn er de (groene) corridors tussen de wijkdelen, te weten:

- de Erasmuszone (opgaande beplanting);
- (het Noordeinde, licht bebouwd);
- stadspark bij het Oosteinde;
- stadspas bij de Bovendijk.

Op het laagste (tertiaire niveau) worden deze elementen met elkaar verweven in een lineaire structuur (samenhang nat-droog), daarbij wordt ook een relatie met de Rijswijkse stads-landschapsparkzone gelegd (zie figuur 3).



Verkeersstructuur

Uitgangspunt is een duurzame, heldere en veilige verkeersstructuur, waarbij doorgaand verkeer door wijk wordt voorkomen en de linten behouden blijven. Openbaar vervoer en langzaam verkeer krijgen prioriteit, waarbij het Regionaal Verkeers- en Vervoersplan (RVVP) het uitgangspunt vormt (zie 'Milieunotitie'). De wijk wordt door een tramlijn ontsloten⁹, terwijl voor wandelen en fiets een fijnmazig (sociaal en verkeers-)veilig netwerk wordt aangelegd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar recreatieve routes gericht op de Randstadgroenstructuur en verbindende routes gericht op voorzieningen en het OV-netwerk.

Voor de (interne) autoverkeersstructuur wordt in principe uitgegaan van een noordzuid-as (50 km/uur-regime), gecombineerd met de trambaan, centraal door de lokatie (zie figuur 5d)¹⁰. Aan weerszijden van de hoofdweg krijgen de woongebieden een verblijfsfunctie (30 km/uur-regime). Het doorgaand verkeer wordt afgewikkeld via de N211/N54, terwijl zowel het bedrijventerrein als de wijk een eigen (directe) aansluiting op deze weg krijgen (geen vrachtverkeer door woonbuurten).

Duurzaam milieu

Er worden condities geschapen voor een duurzaam milieu en milieumaatregelen worden zodanig ruimtelijk geïntegreerd dat deze een positieve bijdrage leveren aan de identiteit van het gebied. Aspecten van duurzaam bouwen zijn hierbij van groot belang, waaronder duurzaam waterbeheer (zie onder), benutten ecologische potenties van landschap en watersystemen, aandacht voor geluidhinder (concentratie), kwaliteit van bodem, lucht en water en beheersing van de mobiliteit.

4.3 Varianten en alternatieven in het MER

Mogelijke varianten

In het MER zullen, binnen de randvoorwaarden en uitgangspunten van bijlage II, voor een aantal belangrijke aspecten varianten met betrekking tot de inrichting van de wijk worden beschreven. In dit kader zijn en worden een aantal deelstudies uitgevoerd naar onder andere de civiel-technische aspecten van de aanleg van de wijk (bouwrijp maken) [FUGRO, 1993, Gemeente Den Haag, 1994 en IHE, 1994], de gewenste verkeersstructuur [BGC, 1994], het bodemarchief (archeologie) [RAAP, 1994], de energievoorziening [Woonenergie, 1994] en de waterhuishouding [Brons + Schenkeveld, 1994]. Gezien het schaalniveau van het globaal bestemmingsplan, de lokale problematiek en de identiteit van de wijk zullen de varianten in het MER met name zijn gericht op:

⁹ Tramlijn 17 (thans 16) vanuit Rijswijk en lijn 8 of 9 vanuit Den Haag.

¹⁰ De kern van de gemeente Wateringen blijft een aparte verkeerssector en heeft een harde grens met de "verkeerssector(en)" van de lokatie Wateringse Veld. Door de centrale as is er (in principe) geen sprake meer van aparte verkeerssectoren binnen de lokatie Wateringse Veld (zie figuur 5).



Waterhuishouding (Wateringveldse polder, zuiden): Er wordt gestreefd naar de ontwikkeling van een natuurrijke natte omgeving in en aan de rand van het woongebied (natuur), waarbinnen de milieubelasting zo veel mogelijk ter plaatse wordt opgelost (milieu). Binnen het stedenbouwkundig ontwerp kunnen drie ambitieniveaus (modellen) worden onderscheiden voor het geven van invulling aan de doelstellingen:

- a) **traditioneel model**, waarbij 6% open water wordt gerealiseerd, een verbeterd gescheiden stelsel wordt toegepast, een strak peilbeheer wordt gevoerd overeenkomstig het polderprincipe en goed wordt ontwaterd ter voorkoming van grondwateroverlast (laagste niveau);
- b) **bronbeheersings- en conserveringsmodel**, waarbij ten opzichte van het traditionele model een nauwere afstemming plaatsvindt op bouwrijp maken, materiaalgebruik woningen, straten en wegen en maximaal geprobeerd wordt regenwater te benutten. Ook worden waterstandsfluctuaties geaccepteerd;
- c) **Sawamodel**, waarbij elementen (onder andere natte terrassen) worden toegevoegd uit een voorstudie [Brons + Schenkeveld, 1994] en extra aandacht wordt besteed aan de behandeling van water dat ingelaten wordt.

Voor alle ambitieniveaus wordt oppervlaktewater, grondwater en riolering in samenhang in beschouwing genomen.

Groenstructuur: ten aanzien van de ruimtelijke invulling van de groenstructuur zijn, met name op het tertiaire niveau, een aantal variaties mogelijk. Hierbij kan worden gedacht aan (zie figuur 4) [Stadsgewest Haaglanden, 1993]:

- a) netwerkstructuur, stelsel van (verbindende) lijnvormige groen elementen;
- b) stapstenenstructuur, verdeling groen over de wijk op puntsgewijze manier;
- c) combinatie van deze twee elementen.

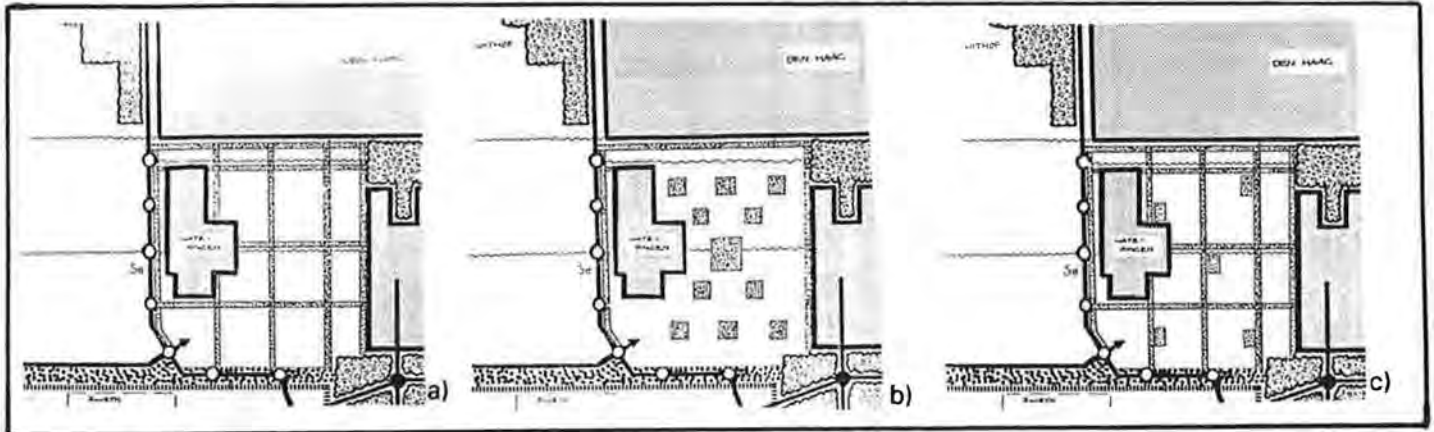
Verkeersstructuur: ten aanzien van de (auto)ontsluiting van de wijk speelt een viertal varianten een rol (zie figuur 5)[BGC, 1994]:

- a) een interne ontsluitingstructuur waarbij de wijk is onderverdeeld in drie (zachte¹¹) verkeerssectoren met een indirecte externe aansluiting op de N54/N211;
- b) idem a, maar met een directe externe aansluiting op de N54/N211;
- c) een interne ontsluitingstructuur middels een stedelijke, centraal gelegen hoofdas door de lokatie, waarop de onderdelen van de lokatie aansluiten en een indirecte externe aansluiting op de N54/N211;
- d) idem c, maar met een directe externe aansluiting op de N54/N211¹².

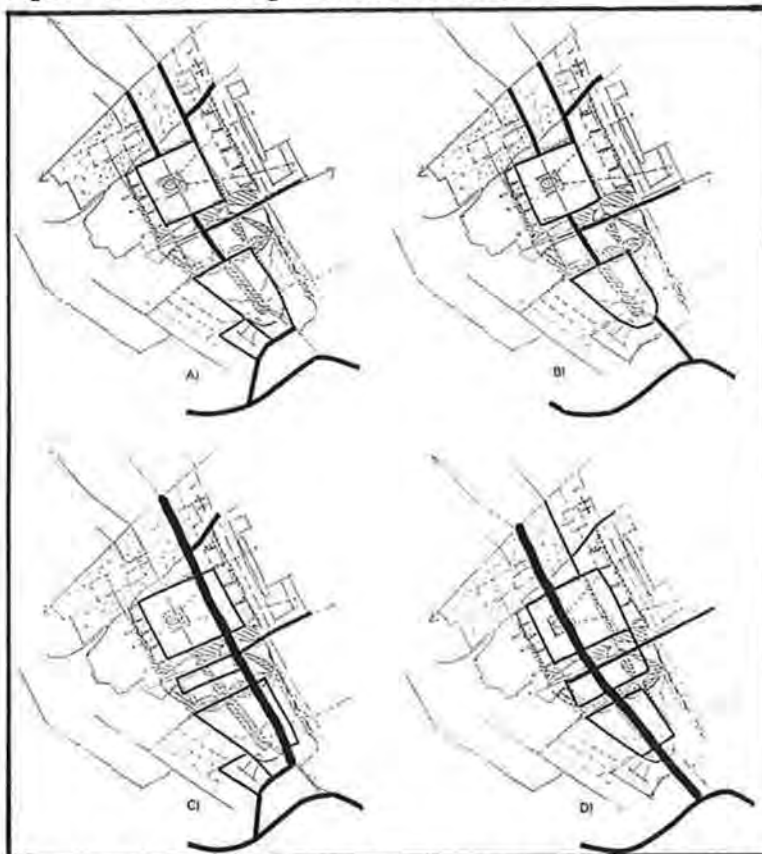
Duurzaam bouwen: in dit kader kunnen varianten in beschouwing worden genomen met betrekking tot het bouwrijp maken (o.a. cunetten methode en integraal ophogen), woningdichtheden, energiegebruik (o.a. decentrale WKK-eenheden, STEG en gebruik passieve en actieve zonne-energie) en gebruik hinderzones.

¹¹ Zachte grenzen tussen de verkeerssectoren maken intern verkeer wel mogelijk, maar belemmeren doorgaand verkeer (geen rechtstreekse doorgaande verbinding van de sectoren).

¹² Op basis van de huidige resultaten is in het plan uitgegaan van variant d), omdat variant a) leidt tot te weinig doorstroming, b) tot te veel verkeer door de woonbuurten, c) tot te veel verkeer op het Oosteinde richting Rijswijk, terwijl d) leidt tot de gewenste verdeling van het verkeer [BGC, 1994].



Figuur 4. Varianten groenstructuur (schets)



Figuur 5. Varianten verkeersstructuur (schets)

Mogelijke alternatieven

Op basis van de in het MER beschreven varianten zal een beperkt aantal integrale (inrichtings)alternatieven worden samengesteld. In ieder geval zal het meest milieuvriendelijk alternatief, waarbij de beste bestaande mogelijkheden (varianten) ter bescherming van het milieu worden toegepast, en het nulalternatief, waarbij wordt afgezien van de bouw van woningen voor de Haagse behoefte op de lokatie Wateringse Veld (referentiesituatie), worden beschreven. Daarnaast zal een alternatief worden beschreven dat het beste voldoet aan het doel en de wensen van de initiatiefnemer (voorkeursalternatief, vergelijk paragraaf 4.2).



5 TE VERWACHTEN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Bij de effectbeschrijving in het MER zal onderscheid worden gemaakt in tijdelijke en blijvende effecten ten gevolge van de aanleg en het gebruik van de wijk¹³. De effecten zullen op drie wijzen worden ingedeeld, beschouwd vanuit de activiteit:

- effecten van de wijk op de omgeving;
- effecten van de omgeving op de wijk;
- interne effecten.

Het accent in het milieuonderzoek zal worden gelegd op die milieu-aspecten die belangrijk nadelig gevolgen van de activiteit kunnen ondervinden.

Bodem en water

In het MER wordt onderzocht in hoeverre door vergravingen en zettingen de bodemopbouw zal worden verstoord en hoe door verlegging van waterlopen de waterhuishouding zal veranderen. De gevolgen zijn voornamelijk afhankelijk van de methode van bouwrijp maken van het terrein. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de verandering in de bodem en waterkwaliteit. De inzet is om de waterkwaliteit te verbeteren. De (versnelde) sanering van verontreinigde bodems wordt als een positief milieu-effect beschouwd.

Ecologie

De effectbeschrijving zal met name aandacht besteden aan mogelijk verlies van biotopen en/of verstoring door indirect ruimtegebruik (hinderzones), eventuele versnippering van leefgebieden en verdroging. Aangezien de natuurwaarden van de lokatie beperkt zijn zal de aandacht vooral gericht zijn op de omgeving, met name de Uithof (zuidwestelijke stadsrand) en de Zweth, en ecologische verbindingzones (natuurbouw en -ontwikkeling). De ontwikkeling van natuurwaarden hangt in dit waterrijke gebied voor en groot deel samen met de oppervlakte- en grondwaterhuishouding, zodat hiervoor speciaal aandacht is.

Landschap en cultuurhistorie

Aan de hand van bestaande gegevens met betrekking tot geomorfologie (met name hoogteverschillen), beeldbepalende landschapselementen (linten) en cultuurhistorische waarden (boezems), zal worden nagegaan hoe deze waarden binnen de wijk kunnen worden ingepast en betekenis gegeven. Waarbij ten aanzien de archeologische waarden met name het behoud van informatie belangrijk is¹⁴. Belangrijk uitgangspunt is dat de structuur van het landschap bepalend wordt voor de hoofdstructuur van de wijk (zie paragraaf 4.2). Met name aan de randen (Zweth en Strijp) speelt de landschappelijke inpassing een rol.

¹³ De effecten ten gevolge van de sloop van de wijk worden niet uitgewerkt. Zij worden voornamelijk bepaald door de materiaalkeuze en het bouwkundig-ontwerp van de woningen. Deze aspecten bevinden zich niet op het schaal-niveau van het besluit waarvoor dit MER wordt geschreven, te weten het globaal bestemmingsplan.

¹⁴ Naar aanleiding van bureau-onderzoek en waarnemingen bij veldonderzoek kan worden gesteld dat de lokatie hoge "verwachtingen" heeft voor vindplaatsen uit diverse archeologische perioden (bewoningsfasen) [RAAP, 1994].



Verkeer en vervoer, woon- en leefmilieu

In het MER zal een beeld worden gegeven van de onderzochte varianten voor de interne en externe ontsluiting en de resulterende vervoersstromen en hun effecten (geluid en veiligheid) [BGC, 1994]. Voorts zullen in het MER de (reeds opgestelde) prognoses met betrekking tot de vervoersstromen en de effecten op de mobiliteit, voor de lokatie Wateringse Veld, nader worden toegelicht [BGC, 1993] (zie ook 'Milieunotitie').

Mede aan de hand hiervan zullen de gevolgen voor het woon- en leefmilieu worden beschreven ten aanzien van de aspecten:

- gevolgen verkeersstromen van en naar de lokatie in en buiten de lokatie (geluid en verkeersveiligheid);
- hinder op woongebied ten gevolge van de N211/N54 (geluid en luchtverontreiniging);
- cumulatieve hinder ten gevolge van het bedrijventerrein;
- externe veiligheid.

Grondstoffen en energie

In het kader van het bestemmingsplan is met name het gebruik van grondstoffen als gevolg van de wijze van bouwrijp maken (integraal ophogen of cunettenmethode) en als gevolg van uitgangspunten van de inrichting (oppervlakteverharding) van belang. Daarnaast is het energiegebruik van woningen in relatie tot met name verkavelingsrichtingen (en bouwvormen) belangrijk. Deze aspecten zullen in het MER dan ook nader worden belicht.

Verplaatsing glastuinbouw

Een belangrijk secundair effect van de aanleg van de wijk Wateringse Veld is de verplaatsing van nu op de lokatie aanwezige glastuinbouwbedrijven. Enerzijds zijn er effecten te verwachten op de lokatie en anderzijds zal een lokatie elders worden beïnvloed door de komst van de glastuinbouw. Het MER zal globaal inzicht verschaffen in de effecten op de lokatie Wateringse Veld.



6 PROCEDURE

De m.e.r.-procedure kan in een aantal fasen worden onderverdeeld¹⁵:

Vooroverlegfase

De m.e.r.-procedure start met het vier weken ter visie leggen van de Startnotitie voor inspraak. Insprekers kunnen aangeven welke onderwerpen naar hun mening in het MER aan de orde moeten komen.

Tegelijkertijd wordt de Startnotitie voor advies toegezonden aan de wettelijke adviseurs (Regionaal Inspecteur Milieuhygiëne en Directeur LNO) en de Commissie voor de milieu-effectrapportage (C-m.e.r.). De C-m.e.r. stelt op basis van de inspraak en het advies een "advies voor richtlijnen voor de inhoud van het MER" op. Vervolgens stelt het bevoegd gezag (BG, in casu gemeenteraad Den Haag) de definitieve richtlijnen op (13 weken na openbare kennisgeving).

Opstellen MER, structuurvisie en bestemmingsplan

Aan de hand van de richtlijnen kan de initiatiefnemer (in casu projectorganisatie Wateringse Veld namens het college van B&W) beginnen met het opstellen van het MER. Lopende de milieu-effectenstudie zal worden begonnen met het opstellen van een structuurschets, waarin mede aan de hand van de resultaten van het onderzoek de hoofdlijnen van de ruimtelijke planvorming worden vastgelegd. De voorlopige keuze voor een van de modellen/alternatieven (voorkeursmodel/alternatief) wordt uitgewerkt in het (voor)ontwerp-bestemmingsplan. De m.e.r.-procedure is namelijk gekoppeld aan het besluit tot vaststelling van het (globaal) bestemmingsplan in het kader van de Wet op de ruimtelijke ordening (wro).

Beoordeling aanvaardbaarheid MER en bekendmaking MER/ontwerp-bestemmingsplan

Het BG beoordeelt het MER eerst op aanvaardbaarheid en indien zij het MER voldoende acht wordt het MER tegelijkertijd met het (voor)ontwerp-bestemmingsplan bekendgemaakt en aan inspraak onderworpen. De wettelijke adviseurs en de C-m.e.r. wordt gelegenheid geboden advies uit te brengen. Indien het MER tezamen met het voorontwerp-bestemmingsplan wordt bekendgemaakt valt deze fase samen met het overleg ex artikel 10 Besluit ruimtelijke ordening.

Besluit en Evaluatie

Op basis van de inspraak en het advies uit de vorige fase neemt het BG een besluit omtrent vaststelling van het bestemmingsplan. In haar besluit motiveert het BG hoe zij bij haar besluit rekening heeft gehouden met de uitkomsten van het MER en de inspraak en het advies. Tevens neemt het BG een besluit omtrent de evaluatie achteraf, waarbij de daadwerkelijke effecten van de voorgenomen activiteit worden geëvalueerd.

In bijlage I zijn de procedures en de wettelijke termijnen die daaraan zijn verbonden uitgebreid toegelicht.

¹⁵ De procedure start eigenlijk met de informele voorfase, waarin de initiatiefnemer zich oriënteert en met het bevoegd gezag overlegt over de te volgen procedure.



LITERATUURLIJST

[BGC, 1994]

Autostructuur bouwlokatie Wateringen, concept-eindrapport. Bureau Goudappel Coffeng bv i.o.v. gemeente Den Haag, 28 maart 1994.

[BGC, 1993]

Mobiliteitsstudie bouwlokaties; eindrapport. Bureau Goudappel Coffeng bv i.o.v. Vervoerregio Haaglanden, 25 november 1993.

[Brons + Schenkeveld, 1994]

Waterhuishouding Wateringveldsche Polder. Brons + Schenkeveld, adviesburo voor natuur en landschap, 31 maart 1994.

[DHV, 1993]

MER Zuidwestelijke randweg (N211/N54) in de gemeente Wateringen. DHV Milieu en Infrastructuur i.o.v. Provincie Zuid-Holland en Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland, februari 1993.

[FUGRO, 1993]

Oriënterend onderzoek Bouwrijp maken VINEX-lokatie Wateringen. FUGRO B.V. regio west, i.o.v. Stadsgewest Haaglanden, 24 november 1993.

[Gemeente Den Haag, 1994]

Concept-Werkplan werkgroep civiele techniek en milieu. Gemeente Den Haag 29 april 1994.

[Gemeente Den Haag, 1993a]

Ruimtelijke planvorming Haags Wateringen; kaders, werkschema en uitgangspunten, dienst Ruimtelijke en Economische Ontwikkeling, gemeente Den Haag, december 1993.

[Gemeente Den Haag, 1993b]

Wateringen; een verkeersstudie voor de VINEX-lokaties (deel B). Gemeente Den Haag, dienst REO, afdeling verkeer, 13 mei 1993.

[Gemeente Den Haag, 1992]

Groenstructuurplan 1992; Kiezen voor kwaliteit. Gemeente Den Haag, dienst stadsbeheer, oktober 1992.

[Gemeente Den Haag et al, 1993]

Projectgroep haalbaarheid Wateringen; concept eindrapportage augustus 1993.

[Gemeente Den Haag/OTB, 1994]

Duurzaam bouwen; een gezamenlijke inspanning. Notitie voor de conferentie duurzaam bouwen achter de duinen, 20 januari 1994. Onderzoeksinstituut OTB in samenwerking met gemeente Den Haag, januari 1994.

[IHE, 1994]

Aanbevelingen betreffende bouwrijp maken en waterhuishouding ten behoeve van de VINEX lokatie Wateringen. International Institute for Infrastructural, Hydraulic and Environmental Engineering, mei 1994.



[Ontwikkelingsmaatschappij Den Haag Zuidwest, 1993]

Den Haag Zuidwest; voorontwerp integraal uitvoeringsplan. Ontwikkelingsmaatschappij Den Haag Zuidwest, december 1993.

[Provinciale Staten Zuid-Holland, 1993]

Nota Statencommissie met betrekking tot Trendbrief d.d. 2 juni 1993.

[Provincie Zuid-Holland, 1993a]

Herziening Streekplan Zuid-Holland West, Den Haag, 1 juli 1993.

[Provincie Zuid-Holland, 1993b]

Mobiliteitsplan Zuidvleugel Randstad, deel 2 Contourennota. Ontwerp, 1 november 1993.

[Provincie Zuid-Holland, 1992a]

Mobiliteitsplan Zuidvleugel Randstad, deel 1 Verstedelijkt gebied. Vastgesteld door Provinciale Staten Zuid-Holland, Den Haag, 17 december 1992.

[Provincie Zuid-Holland, 1992b]

Startconvenant voor de uitwerking van het verstedelijkingsbeleid in de Haagse Regio, 's-Gravenhage, april 1992.

[Provincie Zuid-Holland, 1991]

Beleidsplan Natuur en Landschap. Provincie Zuid-Holland, april 1991.

[Provincie Zuid-Holland, 1990]

Nota Verstedelijking Zuidvleugel, Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland + kaarten, 2 oktober 1990.

[Provincie Zuid-Holland, 1988]

Provinciaal volgorde schema Randstadgroenstructuur Zuid-Holland; bijlage A Regio West, 1988.

[RAAP, 1994]

Archeologisch onderzoek in Wateringen, deel I het vooronderzoek (eerste concept). Stichting RAAP; maart 1994.

[Stadsgewest Haaglanden, 1993]

Regionale Groenstructuur Haaglanden; eindrapport van de VINEX werkgroep regionale groenstructuur. Stadsgewest Haaglanden, juni 1993.

[Tauw, 1994]

Milieu-aspecten VINEX-lokaties gewest Haaglanden. Tauw Milieu bv, maart 1994.

[Tauw, 1993]

Beperkt bodemonderzoek en aanvullend inventariserend onderzoek; ten behoeve van inschatting saneringskosten VINEX-Wateringen en VINEX-Ypenburg. Tauw Infra Consult bv i.o.v. Stadsgewest Haaglanden, februari 1993.

[Tauw, 1992]

Historisch onderzoek VINEX-lokatie Wateringen. Tauw Infra Consult bv i.o.v. stadsgewest Haaglanden, oktober 1992.



[V&W, 1990]

Tweede Structuurschema verkeer en vervoer, deel d: regeringsbeslissing Tweede Kamer nrs. 15-16.

[Vervoerregio Den Haag, 1992]

(ontwerp) Regionaal Verkeers- en Vervoersplan, Den Haag, augustus 1992.

[VROM, 1994]

Akkoord in hoofdlijnen VINEX; Ministerie van VROM, RPD en Dagelijks Bestuur van het Gewest Haaglanden. Minister van VROM, 12 januari 1994 en getekende versie d.d. 11 februari 1994.

[VROM, 1993a]

Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra, PKB Nationaal Ruimtelijk beleid, december 1993.

[VROM, 1993b]

Trendbrief, Ministerie van VROM, 5 maart 1993.

[VROM, 1992]

Tendrapport volkshuisvesting 1992, Ministerie van VROM, oktober 1992.

[VROM, 1988]

Tendrapport volkshuisvesting 1988, Ministerie van VROM, 1988.

[Woonenergie, 1994]

Oriënteringsnota, energievoorziening op de lokatie Wateringse Veld (tussentijds verslag). Woonenergie-Bouwfysica Gouda, 11 mei 1994.



BIJLAGE I KOPPELING M.E.R. EN BESTEMMINGSPAN



De m.e.r.-procedure is gekoppeld aan het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan in het kader van de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro). Het planvormingsproces is informeel gekoppeld aan het opstellen van een structuurvisie, welke qua inhoud en opzet als basis kan worden gebruikt voor het MER en het globaal Bestemmingsplan.

De indiening en bekendmaking van deze Startnotitie door de initiatiefnemer vormt de formele start van de m.e.r.-procedure. De totale m.e.r.-procedure inclusief de termijnen is in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer vastgelegd. Deze Startnotitie dient om insprekers, wettelijke adviseurs en de Commissie voor de m.e.r. (C-m.e.r.) kennis te laten nemen van het initiatief. Dit biedt ze de mogelijkheid opmerkingen omtrent richtlijnen voor de inhoud van het op te stellen milieu-effectrapport (MER) te maken. De C-m.e.r. geeft haar advies voor richtlijnen uiterlijk negen weken na bekendmaking startnotitie. Vervolgens stelt het bevoegd gezag uiterlijk dertien weken na de openbare kennisgeving de definitieve richtlijnen vast, mede op basis van de inspraak en adviezen. Omdat het bevoegd gezag en de initiatiefnemer (formeel) dezelfde instantie is, is een verlenging van deze termijn met acht weken mogelijk. Daarna kan de initiatiefnemer beginnen met het opstellen van het MER. Hiervoor zijn geen wettelijke termijnen vastgesteld.

Het MER wordt door de initiatiefnemer ingediend bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag beoordeelt het MER uiterlijk binnen zes weken op aanvaardbaarheid en maakt het MER uiterlijk binnen acht weken bekend **tezamen** met het ontwerp bestemmingsplan. Verlenging van deze termijn met twee weken is mogelijk, omdat bevoegd gezag en initiatiefnemer dezelfde zijn. Vanaf het moment van de ter inzage legging beginnen de termijnen voor inspraak en advies (MER) en bedenkingen (bestemmingsplan) te lopen (minimaal vier weken). Het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. over het MER moet uiterlijk vijf weken na het einde van de terinzagelegging (of openbare hoorzitting) zijn uitgebracht.

Parallel aan de m.e.r.-procedure loopt de procedure tot vaststelling van het bestemmingsplan. Het MER dient als toelichting op het bestemmingsplan wat betreft de milieu-effecten van de in het plan beschreven activiteit.

B&W bereiden het bestemmingsplan voor. Op de voorbereiding van een bestemmingsplan is afdeling 3.4 van de Algemene wet Bestuursrecht van toepassing (juncto artikel 23 Wro). Daarnaast wordt volgens de gemeentelijke verordening op grond van artikel 6a Wro gelegenheid tot inspraak gegeven. De afstemming van de m.e.r.- en Wro-procedure is mede van inhoud van deze verordening afhankelijk (als bijvoorbeeld bepaald zou zijn dat het voorontwerp ter inzage wordt gelegd zal daar reeds het MER bij moeten worden gevoegd).

Ingevolge artikel 25, eerste lid Wro beslist de gemeente raad binnen acht of, in geval van over het ontwerp tijdig een zienswijze kenbaar is gemaakt, binnen vier maanden na afloop van de termijn van ter inzage legging omtrent de vaststelling van het bestemmingsplan. Deze termijnen zijn op grond van artikel 7.34 lid 2 Wm verlengd met vijf weken (advies C-m.e.r.)¹⁶.

In onderstaand schema is koppeling tussen de procedures toegelicht.

¹⁶ N.B. middels de zogenaamde Leemtetwet zal deze termijn nog formeel moeten worden gewijzigd in dit artikel (nu nog 4 weken, gezien de adviestermijn van vijf weken in de Awb).



M.e.r.			Bestemmingsplan		
Termijnen	Initiatiefnemer/ bevoegd gezag	Anderen	Initiatiefnemer/ bevoegd gezag	Anderen	Termijnen
	Startnotitie				
	Bekendmaking				
↑ 13 weken (+ max. 8 weken) ↓		Inspraak/advies			
		Advies richt- lijnen Cmer			
	Richtlijnen				
	Opstellen MER		Opstellen ontwerp bestemmingsplan		
			Overleg art. 10 Bro		
	Bekendmaking MER		Terinzagelegging ontwerp be- stemmingsplan		
↑ vier weken ↓		Inspraak/advies		Bedenkingen	↑ 4 weken ↓
↑ vijf weken ↓		Toetsings- advies Cmer			↑ 8 weken of 4 mnd. + vijf weken ↓
			Vaststelling bestemmingsplan		
				Goedkeuring GS	
				beroep*	
	Evaluatie milieugevolgen				

* Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State



**BIJLAGE II UITGANGSPUNTEN, RANDVOORWAARDEN EN BELEIDS-
RUIJITE WATERINGSE VELD [Tauw, 1994]**



De hieronder weergegeven uitgangspunten, randvoorwaarden en resterende beleidsruimte, zijn afkomstig uit de notitie 'Milieu-aspecten VINEX-lokaties gewest Haaglanden [Tauw, 1994].

Uitgangspunten en randvoorwaarden:

- het te handhaven groen in de Erasmusstrook/Striip-zone en het voor de wijk genormeerde groen moet worden ingezet ten behoeve van ecologie en recreatie:
 - hiertoe wordt zowel het bovenwijken als wijk- en buurtgroen en het technisch groen ingezet om een netwerk van verbindingen te creëren, aangevuld met groengebieden van minimaal 1 hectare, waarvan één groter stadsdeelpark,
 - hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten op reeds bestaande lijnen en zonering in het gebied,
 - het gaat om het inpassen van een ecologische/recreatieve verbindingzone in het kader van de regionale groenstructuur Uithof/Erasmuszone/Rijswijkse landgoederen en parklandschapzone/De Zweth (en Midden-Delfland);
- realisatie van het werkpakket RVVP en mogelijk maken van het wensenpakket RVVP; hiervoor zijn niet alleen voorzieningen in, maar ook buiten het plangebied nodig, zoals:
 - doortrekken tramlijn 16 (bouwlocatie) en 8 (reservering tot Delft),
 - streekstamlijnen Westland-Wateringen-Ypenburg-Zoetermeer, Den Haag ZW-Wateringen-Voorburg-Leiden en Kijkduin-Wateringen-Delft,
 - aparte busstroken op Churchillaan door profielversmalling autoverkeer;
 - Oosteinde auto-arm door bussluis (wel fiets),
 - (auto-luwe) Dorpskern met OV-knooppunt (bus),
 - reservering gebruik tracé lijn 8 voor sneltram (hoogwaardig regionaal openbaar vervoernet) (50 meter brede geluidhinderzone);
- tramlijn 16 zal niet worden doorgetrokken naar de bedrijventerreinen, omdat het bereikbaarheidsprofiel (C) niet veranderd. Een (spits)bus ontsluiting is wel mogelijk, mede in combinatie met andere woon-werk relaties;
- aanleg van 'het Haagse Hoefijzer' en verbreding van de Lozerlaan zijn noodzakelijk voor de realisatie van de lokatie en de bedrijventerreinen;
- de volgende infrastructuur is dan ook nodig:
 - hoofdontsluiting doorgaand verkeer op de N54 Wateringen-Zuid,
 - aansluiting bestaand stedelijk gebied Den Haag (ZW) ten minste bij Dedemsvaart-en/of Leyweg,
 - aansluiting bestaand stedelijk gebied Rijswijk bij Churchillaan,
 - interne ontsluiting middels sectoren en inprijk-systeem aangevuld met diffuus-systeem,
 - behoud van de linten: prioriteit langzaam verkeer, OV en lokaal autoverkeer (Oosteinde),
 - bedrijvenverkeer niet door woonbuurten;
- benodigde infrastructuur voor langzaam verkeer is zowel in als buiten de lokatie nodig:

Dit betekent voorzieningen als:

 - aansluiting fietsroute De Zweth, Rijnerwatering, onder N211 op Lange Wetering,
 - fietsroutes verlengde Dedemsvaartweg-Harnasch, Kwaklaan-Vrederustlaan, verlengde Prinses Marijkesingel,
 - auto-luwe inrichting Herenstraat en openbaar vervoer,
 - een aantal wegen buiten de lokatie moeten ten behoeve van de belangrijkste directe fietsroutes zo veel mogelijk autovrij gemaakt worden;
- aanleg in de zuidpunt van een bedrijventerrein, met plaats voor 5 ha milieuhinderlijke bedrijven:
 - alleen bedrijven met een passend mobiliteitsprofiel kunnen zich vestigen (C-lokatie),
 - er worden twee vestigingsmilieus onderscheiden, te weten modern (min) en traditioneel (zie uitleg bijlage III 'Milieunotitie'),
 - ten westen van de Dorpskade bedrijven te Wateringen (vooral aan tuinbouw gelieerd) en ten oosten bedrijven te Den Haag (lokale markt).



Resterende beleidsruimte:

- accent groen op lijnen en/of gebieden;
- beperken ecologische barrière N211 richting Uithof;
- nadere uitwerking (binnen de uitgangspunten en randvoorwaarden) interne auto-ontsluiting en in relatie daarmee de ontsluiting richting Rijswijk en eventueel de N211/N54;
- uitwerking van de langzaamverkeerstructuur bij het stedenbouwkundig-ontwerp in het licht van de uitgangspunten;
- uitwerken (beperken) geluidhinder in en buiten de wijk door verkeer van en naar de wijk en door de N211/N54 (optimalisatie);
- zonerings- en inrichtingsadviezen (ook in Wateringen), met name met betrekking tot de geplande milieuhinderlijke bedrijven;
- haalbaarheid/wenselijkheid reservering (groenstrook 50 meter breed) voor doortrekken tramlijn 16 naar de kern van Wateringen en een verbindend tracé ten behoeve van de sneltram tussen De Strijp en de aansluiting op lijn 8 in het kader van hoogwaardig regionaal openbaarvervoernet (sneltram/Randstadrail);
- gebiedsgewijze fasering;
- haalbaarheid/noodzaak eigen voorzieningen, sportvelden en winkels.
- toepassen principes van "duurzaam bouwen" onder andere:
 - wijze van bouwrijp maken, riolering en waterhuishouding,
 - mogelijkheden voor stadsverwarming of (decentrale)-WKK.

